

Marcat pel Mercat

Un repàs als projectes impulsats en els darrers anys pel Mercat de les Flors

Francesc Casadesús

Mercat de les Flors

Tot i que expressament m'ho han demanat, és impossible que faci una valoració neutra de la importància que ha tingut el Mercat de les Flors en els darrers anys pel que fa a la dansa. No pot ser neutra en absolut perquè porto el Mercat en el meu ADN. En aquest espai vaig aprendre a estimar la dansa cap a finals dels anys vuitanta i hi he viscut moments inoblidables com a espectador, se m'han obert finestres al món i hi he conegut gairebé tots els creadors del nostre entorn que m'han acabat interessant. Ara, com a director, és un privilegi poder tenir una veu en la conducció d'aquest espai, i m'adono que les parets manen, que la força del lloc transcendeix les circumstàncies del moment i que el rumb està traçat en una direcció que apunta cap a la creativitat, la sorpresa i la pluralitat de veus.

La Temporada 2010-2011 celebra els 25 anys de l'obertura del Mercat. Per això, vam decidir dedicar-la a la *participació* del públic, convidant espectacles de companyies catalanes, duent a terme projectes escènics per tot el Poble Sec i també incloent en la programació la presència de la Cia de Pina Bausch, la Fura dels Baus o Peter Brook, el responsable que aquest magatzem municipal es convertís en espai escènic. La Cia de Pina Bausch va representar al Mercat el primer espectacle de dansa que s'hi va fer, l'any 1985, poc dies després de la inauguració de *Mahabharata* de Peter Brook. La dansa, per tant, és present en la programació del Mercat des del seu naixement. Per això, enguany que hem inaugurat una nova sala d'assaig en un mercat, ara consagrat al moviment, hem cregut que el més adequat era donar-li el nom de la gran creadora germànica. A més, vam tenir la sort de comptar amb la presència del seu fill Solomon i de l'actual director artístic de la Cia, Dominique Mercy, a la inauguració; un fet que ens omple de satisfacció i que, a més a més, indica la força i les vinculacions internacionals que ha aconseguit el Mercat en aquests vint-i-cinc anys.

El projecte del Mercat va néixer en un moment que Barcelona completà un possible mapa d'equipaments culturals iniciat a partir de la transició democràtica. El Mercat va ser, de fet, el primer d'aquests equipaments: «Ja te-

nim teatre municipal!», va anunciar Pasqual Maragall abans d'iniciar-ne la primera reforma. Després vindrien el TNC, l'edifici del Teatre Lliure al Palau de l'Agricultura, el pas de l'Institut del Teatre cap a Montjuïc o la reforma del Liceu. Encara podríem esmentar altres equipaments culturals: l'Auditori, el CCCB, el MACBA, el MNAC, etc. Però aquesta primogenitura també fa que els polítics sovint l'oblidin, perquè de vegades estan més pendents d'inaugurar que de tenir els espais en condicions i de concebre un mapa coherent d'infraestructures. El Mercat ha de trobar encara els recursos econòmics per concloure la reforma necessària dels seus espais a fi de posar-lo al dia quant als avenços tecnològics i les noves normatives de seguretat, i també, perquè hi cal una reforma estètica a fi i efecte que els espais llueixin amb tota dignitat.

Fins a l'any 2005, l'equipament institucionalitzat que aleshores s'ocupava de la dansa era l'Espai de Dansa i Música de la Generalitat de Catalunya. Aquest lloc, sense gairebé pressupost, acomplia la funció de presentar propostes de companyies i d'artistes catalans, i d'estimular el teixit creatiu de la ciutat. Jo mateix vaig poder presentar-hi un treball en la seva primera temporada gràcies a la generositat dels llavors directors Agustí Ros i Marta García. I és que la dansa en aquest país no seria on és, ni el Mercat de les Flors faria el que fa, sense el treball i la feina de molta gent contagiada un dia pel verí de la dansa. Al Mercat hem fet durant aquest darrers anys diversos exercicis de memòria, entre ells, un projecte amb el centre de creació La Caldera anomenat «Memòria 79, escoltant i recuperant testimonis de trenta anys de dansa contemporània a Catalunya». Aquests testimonis formen ara part del nostre arxiu audiovisual i tothom que ho desitgi els pot consultar. Però és cert que la renovació del projecte del Mercat va comportar la desaparició de l'Espai. La Generalitat va decidir sumar esforços amb l'Ajuntament de Barcelona i el Ministeri de Cultura per constituir el Consorci del Mercat de les Flors a fi d'impulsar la dansa. Però, què és millor: disposar d'un projecte de referència o de diversos projectes més petits? Probablement aquesta pregunta no té resposta. Depèn del moment, de com es faci, amb quina visió, depèn d'on es vol anar i dels recursos de què es disposi.

En aquest context, l'any 2005 el Mercat va iniciar el seu nou rumb establint quatre prioritats o línies estratègiques: treballar per ser un centre impulsor o espai motor; restar obert a totes les tendències relacionades amb el moviment; prioritzar-hi la relació amb el públic, i treballar en xarxa amb altres equipaments i entitats del sector cultural. A l'inici d'aquesta etapa hi havia dues coses clares, que el projecte no tindria suport si no aconseguia una bona connexió amb el públic i, al mateix temps, calia que servís per potenciar el

talent local i ajudar-lo a projectar-se internacionalment. Per això, el que encara ara és prioritari és aconseguir una bona visibilitat de la dansa i el respecte envers aquest art. Treballar per la visibilitat vol dir ser curós en oferir una programació de qualitat, nacional i internacional, i vol dir també establir el nombre màxim possible d'aliances amb altres equipaments culturals, amb el sector públic i el sector privat, amb les associacions i amb els col·lectius de ciutadans: inventar projectes, proposar, participar en coproduccions, etc.

Aquesta política de coproduccions podem dir que, fins avui dia, ha tingut èxits i ha permès oferir gairebé a la totalitat de coreògrafs residents a Catalunya i a un bon grapat de creadors espanyols o residents a l'estranger, de manera rotatòria, la possibilitat de presentar els seus treballs al Mercat. Com a condició es demana que hi hagi tres *partners* col·laboradors a l'hora d'acceptar un projecte, i això ha permès que hàgim treballat amb el màxim possible d'entitats de l'Estat espanyol, amb festivals, teatres o espais de residència. La mitjana de coproduccions anuals ha estat de deu per temporada, dues o tres de les quals han estat coproduccions internacionals o amb catalans residents a l'estranger. El mercat català, però, pot tot sol absorbir aquesta oferta? Probablement entrem ara en una nova època en què caldrà replantejar el nombre de coproduccions. Una època en què la fórmula de companyies que impulsen el treball de coreògrafs individuals està a punt d'acabar-se, en què cal plantejar altres formes de treballar de manera col·laborativa. Si bé s'ha intentat animar els teatres públics i privats a donar suport als nostres coreògrafs, és cert que encara no s'ha guanyat la batalla de la normalització en la programació habitual de dansa en la majoria d'espais escènics. A Barcelona, algunes iniciatives de col·laboració amb el sector privat, com Dansalona per exemple, han permès unir esforços publicitaris programant dansa a l'inici de la temporada amb força notorietat en els mitjans de comunicació. Altres iniciatives, com el cicle *bcstx*, realitzat en col·laboració amb el Teatre Tantaran-tana, han tingut com a objectiu ajudar a obrir les portes de sales més petites a joves creadors. Però encara hi queda molt terreny per inventar-se coses: endegar col·laboracions amb altres teatres de Catalunya és encara una assignatura pendent. Amb el sector audiovisual i els mitjans de comunicació també s'han buscat col·laboracions, com per exemple el projecte Interferències realitzat juntament amb Escándalo films i Ca l'Estruch de Sabadell, o els dvd pedagògics realitzats amb la productora BNC.

Precisament és en els projectes pedagògics i de creació de públics on hem cregut que el Mercat havia de posar l'accent durant els seus primers anys de trajectòria com a centre impulsor de la dansa. En aquest sentit, les iniciatives

han estat múltiples, i el Mercat s'ha entès més com a centre educatiu que com a espai de representació d'espectacles. S'han anat elaborant progressivament programes que abracen des del parvulari fins a les escoles de primària i secundària, s'han fet sessions per als espectadors, conferències, xerrades a les biblioteques, converses amb coreògrafs; s'han creat materials educatius com ara maletes pedagògiques, cursos per a mestres, sessions de cinema i dansa; s'han teixit complicitats amb les universitats, i s'han iniciat diverses línies pròpies de publicacions per incidir en la relació entre cos i pensament. Totes aquestes activitats i tots aquests programes són essencials per conèixer i comprendre millor les arts del moviment.

La forma com presentem la programació de cada temporada té també un component pedagògic atès que intentem que s'estructuri al voltant d'un tema central que serveixi de fil conductor, tant per a la presentació de propostes com per a les activitats paral·leles que s'hi organitzen. Exemples d'això poden ser les diferents poètiques del moviment (2006-07); els plaers de la dansa (2007-08); una cartografia de com es balla en diferents països del món (2008-09); història de la dansa i els principals corrents (2009-10); participació del públic (2010-11), o, per què no?, les noves generacions i les seves utopies (2011-12). Cada temporada, doncs, s'hi busca incidir en un tema i aportar elements fruit del diàleg amb el públic i de la reflexió amb els artistes. En aquest sentit, també el vèrtex d'aquests espais de reflexió ha estat la trobada que hem anat organitzant de manera itinerant per l'Estat espanyol i que hem anomenat Mov-s. El Mov-s és un espai per a l'intercanvi, un lloc de trobada, un focus d'informació, de reflexió i de pensament, que cada dos anys i en un lloc diferent ha esdevingut una cita obligada per als professionals del sector, per a posar-se al dia, i perquè els professionals espanyols es trobin amb altres professionals d'arreu del món. Com a testimoni, en queden els llibres publicats amb les ponències de cada trobada: a Barcelona, Galícia, Madrid, i properament a Cadis. El Mov-s intenta també col·laborar en la vertebració del sector i en l'enriquiment del teixit de complicitats per ampliar el nombre d'oportunitats laborals per als nostres artistes (www.mov-s.org).

Un altre dels projectes que posen de manifest el respecte que ha guanyat el Mercat a nivell internacional és el lideratge del projecte europeu Modul-dance (www.modul-dance.eu). Es tracta d'un projecte de cooperació entre vint-i-dues cases de dansa europees de quinze països diferents per donar suport a la creació d'un teixit entre diversos espais de dansa. Va sorgir de la creació de la Xarxa de Cases de Dansa Europees (www.edn-network.eu), fundada precisament al Mercat el maig de 2006. El projecte vol mantenir un lligam important amb el nou espai de creació del Graner, gestionat també pel

Mercat des del 2011, i pretén incorporar les diverses visions i sensibilitats dels professionals i de les noves generacions d'artistes.

Aquesta és, definitivament, l'aposta pel futur: *provocar i permetre la creativitat*, ajudar el talent, crear oportunitats per als nostres artistes, fer del Mercat un espai de llibertat on puguin circular les idees i també les barreges entre arts i entre disciplines: la dansa i el circ, la paraula i les arts visuals. Un espai d'avantguarda fidel a la seva pròpia tradició de vint-i-cinc anys de compromís amb el risc i amb la innovació. Un espai que no es conforma en trobar una fórmula i que necessita reinventar-se constantment, omplir amb creativitat el seu espai buit perquè esdevingui sempre un espai de descobriment i d'oportunitats tant per al públic curiós com per als artistes inconformistes.

